

sarastuskoti

Omavalvontaohjelma

Omavalvontaohjelman sisältö

Johdanto.....	3
1. Tehtävien lainmukainen hoitaminen	4
2. Palvelujen jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja yhdenvertaisuus	4
2.1 Palvelujen jatkuvuus.....	4
2.2 Palvelujen turvallisuus, laatu ja yhdenvertaisuus	5
3. Havaittujen puutteellisuuksien korjaaminen	7
4. omavalvontaohjelman julkisuus ja toimintayksiköiden liitteet	9

Johdanto

Omaevalvonta on valvonnan osa-alue, joka tähtää palveluiden laadun ja palvelutasovaatimusten täyttymiseen. Omaevalvonta kohdistuu lakien, määräysten ja ohjeistuksien toteuttamiseen. Omaevalvonnalla varmistetaan asiakkaiden perusoikeudet, asiakasturvallisuus, laadultaan hyvä ja yhdenmukainen palvelu.

Omaevalvonta on valvonnan tärkein muoto. Se tarkoittaa toiminnan jatkuvaa arviointia ja kehittämistä asiakkaan näkökulmasta. Omaevalvonta on asiakasturvallisuustyötä, laatutyötä ja hyvää asiakaspalvelua. Yksityisen palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omaevalvontaohjelma. Hyvinvointialue ohjaa ja valvoo yksityisiä palveluntuottajia. Hyvinvointialueelta on mahdollista saada ohjausta ja neuvontaa erilaisiin palveluntuottamiseen liittyviin kysymyksiin.

Tällä omaevalvontaohjelmalla varmistetaan, että Sarastuskodin asiakkaat saavat perusoikeuksien heille turvaamat, tarpeidensa mukaiset palvelut oikeaan aikaan, yhdenvertaisesti ja saavutettavasti, laadukkaasti ja turvallisesti. Tavoitteeseen päästään varmistamalla hyvä johtaminen, riittävät henkilöstöresurssit, henkilöstön osaaminen sekä sujuvat työprosessit. Onnistuminen varmistetaan palvelujen laadun ja turvallisuuden seurannalla ja valvonnalla sekä prosessien jatkuvalla kehittämisellä. Olennaista on kerätä säännöllisesti asiakaspalautetta yksiköihin sijoitetuilta lapsilta, heidän läheisiltä sekä sosiaalitoimelta.

Sarastuskodilla on vastuu toiminnan asianmukaisuudesta ja tuottamiensa palvelujen laadusta sekä asiakasturvallisuudesta. Omaevalvontaa on toteutettava päivittäisessä toiminnassa, ja siihen sisältyy myös henkilöstön riittävyyden jatkuva seuranta.

1. Tehtävien lainmukainen hoitaminen

Sarastuskodin omavalvonnan lainsäädännöllisen perustan muodostaa sosiaali- ja terveysalalla säädetyt lait. Nämä kuvaavat edellytykset Sarastuskodin omavalvonnan kokonaisuudelle, jonka toteuttamisen tarkempia sisällöllisiä vaatimuksia määritetään esimerkiksi omavalvontasuunnitelmien osalta.

- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)
- Tietosuoja laki (1050/2018) ja EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR)
- YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista

Sarastuskodin omavalvontaohjelmaa täydentävät yksikkökohtaiset omavalvontasuunnitelmat. Suunnitelmista ilmenee

- ketkä ovat vastuussa suunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta
- miten suunnitelman toteutumista seurataan
- omavalvonnan seuranta
- miten havaituista poikkeamista laadussa tai asiakasturvallisuudessa raportoidaan
- miten asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja osallisuutta tuetaan
- missä suunnitelmaa säilytetään ja pidetään nähtävillä

2. Palvelujen jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja yhdenvertaisuus

2.1 Palvelujen jatkuvuus

Sarastuskoti tekee yhteistyötä sijaintikunnan sekä lähialueiden hyvinvointialueiden kanssa, ja on täydentää osaltaan hyvinvointialueen palvelujärjestelmää tarjoten lastensuojelun perustason laitoshoidon sekä erikseen sovittuja, tiettyjä avopalveluita. Asiakkaan siirtyessä toiseen palveluun, sekä palvelun aikana tiedonsiirto sijoittavan tahon kanssa tapahtuu luontevasti ja säännöllisesti osana palveluprosessia.

Sarastuskoti sitoutuu arvioimaan toimintaansa sekä kehittämään suunnitelmia ja keinoja palvelujen toteuttamiseksi myös alueellisissa tai yhteiskunnallisissa häiriötilanteissa. Dokumentaatio tapahtuu organisaation omissa kanavissa ja on osin salassapidettävää (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 50 §).

2.2 Palvelujen turvallisuus, laatu ja yhdenvertaisuus

Omavalvonnalla varmistetaan, että turvallisuuden toteuttamiseksi tehdään systemaattista työtä, joka tukee laadukkaan ja turvallisen palvelun kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä toimintatapojen kehittämistä. Omavalvonnalla varmistetaan toiminnan jatkuva kehittäminen ja toiminnan riskien säännöllinen arviointi.

Sarastuskodin toimintayksiköiden omavalvontasuunnitelmissa on kuvattu, miten asiakkaiden saaman palvelun laatua ja palvelun yhdenvertaisuutta seurataan asiakkaiden palvelusuunnitelmien toteutumisen seurannalla.

Omavalvontasuunnitelmissa on kuvattu, miten asiakkaiden, sekä heidän omaistensa ja läheistensä kokemuksia seurataan. Niissä on kuvattu, miten asiakkaan oikeuksiin kuuluviin muistutuksiin ja kanteluihin palvelujen toteutumisesta vastataan ja miten potilas- ja sosiaaliasiavastaavatoiminnan kautta edistetään asiakkaiden oikeuksien toteutumista.

Sarastuskotiin on laadittu erillinen valmiussuunnitelma sekä turvallisuussuunnitelma poikkeusoloja varten. Erillinen turvallisuuskansio kattaa esimerkiksi pelastussuunnitelman, poistumisturvallisuussuunnitelman, palotekniset laitteet sekä toimintaohjeet hätätilanteita varten.

Palvelujen yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että laitoksen toiminta, hoito ja kohtelu:

1. Perustuvat lapsen yksilöllisiin tarpeisiin,
2. Ovat lain, ihmisarvon ja ihmisoikeuksien mukaisia
3. Toteutuvat samanarvoisesti kaikille lapsille laitoksessa.

Yhdenvertaisuus ei siis tarkoita, että kaikille tehtäisiin täsmälleen samoja asioita, vaan että jokainen saa yhtä hyvää ja tarpeidensa mukaista palvelua ilman syrjintää.

Kaikkia lapsia kohdellaan tasapuolisesti ja kunnioittavasti, riippumatta heidän etnisestä taustastaan, uskonnostaan tai katsomuksestaan, sukupuolestaan tai sukupuoli-identiteetistään, seksuaalisesta suuntautumisestaan, terveydentilastaan, toimintakyvystään tai perhetaustastaan.

Palvelujen ja toimintaympäristöt ovat sellaisia, että kaikki voivat osallistua (fyysisesti, kielellisesti ja sosiaalisesti).

Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi ja osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon, tasavertaisesti muiden kanssa.

Tarvittavat resurssit

Sarastuskoti noudattaa aluehallintoviraston linjauksia työntekijämäärän suhteen. Asuinyksiköissä on Ls:n 59 §:n mukainen henkilöstö hoito- ja kasvatustyössä. Jokaisessa asuinyksiköissä on vähintään seitsemän hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaa työntekijää.

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on, että Sarastuskodin toimintayksiköissä työskentelee aina oikea määrä sopivia henkilöitä oikeissa tehtävissä. Henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että yksiköillä on

käytössään sopiva määrä sen tarvitsemaa osaamista sekä ennakoidaan henkilöstön kehittämistarvetta ja -kustannuksia. Lisähenkilöstöä palkataan tarvittaessa paikkaamaan vakituisen henkilöstön puuttuessa omasta lisätyövoimarekisteristä. Sarastuskotiin laaditaan vuosittain työyhteisön kehittämissuunnitelma, jossa määritellään kuluvan vuoden henkilöstön koulutustarpeet.

Hyvinvointialue seuraa ostopalvelutuottajiensa henkilöstön laatua ja riittävyyttä.

Omaevalvontasuunnitelma

Sarastuskodin toimintayksiköihin on laadittu yksikkökohtaiset omaevalvontasuunnitelmat. Ne ovat Sarastuskodin antama lupaus palvelunsa laadusta ja turvallisuudesta. Omaevalvontasuunnitelma on laadittu toimintayksikön johdon ja henkilökunnan yhteistyönä, jotta ne ovat osa arkityötä ja myös henkilökunta oppii arvioimaan omaa toimintaansa. Omaevalvontasuunnitelmat ovat julkisesti näkyvillä ja niiden toteutumista seurataan. (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011)

Lääkehoitosuunnitelma

Yksiköiden lääkehoito perustuu yksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan. Sarastuskodin yksiköissä se on olennainen osa yksiköiden omaevalvontaa. Lääkehoitosuunnitelma on keskeinen osa lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden perehdytystä sekä lääkehoidon laadun ja turvallisuuden varmistamista.

Tietoturvasuunnitelma

Tietoturvasuunnitelma kuvaa Sarastuskodin tietoturva- ja tietosuojakäytäntöjä, ja sitä miten järjestetään tietoturvan ja tietosuojan omaevalvontaa. Tietosuojaselosteet ovat julkisesti nähtävissä Sarastuskodin verkkosivuilla.

Tietoturvasuunnitelmasta selviää, miten Sarastuskoti täyttää asiakastietojen ja tietojärjestelmien käsittelyyn liittyvät asiakastietolain 27 §:n vaatimukset. (Tietoturvasuunnitelmat - THL, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021)

Riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallinta on osa Sarastuskodin yksiköiden normaalia toimintaa. Riskiarviointia tehdään päivittäisen työskentelyn lomassa, strukturoidusti ja ohjelmoituna sekä johtajien päätöksenteossa. Riskejä arvioidaan vähintään kerran vuodessa tekemällä järjestelmällinen riskienarviointi yksiköissä. Riskien arviointi perustuu valmiussuunnitteluun ja omaevalvontasuunnitelman osa-alueisiin, sekä tarvittaessa esimerkiksi yhteiskunnan turvallisuusstrategian osa-alueisiin.

Ennakoiva riskien arviointi on osa toiminnan kehittämistä Sarastuskodissa. Johdon ja/tai yksikön esihenkilön vastuulla on päättää, mitkä riskit ovat hyväksyttäviä ja mitä toimenpiteitä vaaditaan riskien poistamiseksi tai pienentämiseksi ja saamiseksi hyväksyttävälle tasolle. Riskejä arvioidaan niiden todennäköisyyden ja vakavuuden perusteella.

Keskeisiä riskejä Sarastuskodissa ovat esimerkiksi osaavan henkilökunnan saatavuus, henkilöstömitoituksen toteutuminen, palvelujen ympärivuorokautinen saatavuus, lääkehoitoon liittyvät poikkeamatilanteet, kiinteistöön ja käyttölaitteisiin kohdistuvat rikkoutumiset, ulkopuoliset uhat, väkivallan uhat, tapaturmat, paloturvallisuuteen liittyvät asiat ja tietosuojasi- asioihin liittyvät asiat.

3. Havaittujen puutteellisuuden korjaaminen

Sarastuskodin omavalvontasuunnitelmissa kuvataan konkreettisesti, miten havaitut epäkohdat korjataan. Sarastuskoti on vastuussa palvelujensa saatavuudesta, jatkuvuudesta, turvallisuudesta ja laadusta sekä asiakkaiden yhdenvertaisuudessa havaittujen puutteiden korjaamisesta.

Jos Sarastuskodin toiminnassa ilmenee epäkohtia tai puutteita, joiden korjaustoimenpiteisiin organisaatio ei ole itsenäisesti ryhtynyt, hyvinvointialue ohjaa Sarastuskotia tai tarvittaessa pyytää asiasta selvitystä määräajassa. Jos on kyse asiakas- tai potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista tai puutteista, hyvinvointialue vaatii niiden välitöntä korjaamista.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden tilaa seurataan Sarastuskodissa säännöllisesti esimerkiksi vaara- ja haittatapahtuma- sekä poikkeamailmoitusten kautta. Sarastuskodin eri yksiköiden omavalvontasuunnitelmassa kuvataan em. ilmoitusten kerääminen ja analysointi sekä raportointi hyvinvointialueelle.

Sarastuskoti korjaa vaaratapahtuma- ja poikkeamailmoitusten perusteella havaitut epäkohdat mahdollisimman pian turvatakseen hyvän hoidon, hoivan ja huolenpidon toteutumisen. Sarastuskoti varmistaa, että henkilöstön ilmoitusvelvollisuuteen liittyvät käytännöt on kuvattu yksikkökohtaisessa omavalvontasuunnitelmassa.

Sarastuskodilla on velvollisuus ilmoittaa välittömästi hyvinvointialueelle ja valvontaviranomaiselle omasta tai alihankkijansa toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantaneet epäkohdat.

Asiakasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut vakavat puutteet ilmoitetaan hyvinvointialueelle ja valvontaviranomaiselle varsinkin, jos Sarastuskoti ei kykene korjaamaan näitä puutteita omavalvonnallisin keinoin.

Seuranta

Laitoksen johto ja henkilökunta tarkkailee, arvioi ja dokumentoi säännöllisesti, miten hyvin toiminta vastaa omavalvontaohjelmaa ja missä tarvitaan korjauksia. Omavalvontaohjelman toteutumista seurataan palveluja saavilta asiakkailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä yksikön henkilöstöltä

säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella. Omavalvontaohjelmaa tarkastellaan ja päivitetään neljän kuukauden välein ja usein osana myös vuosittaista toiminnan arviointia.

Raportointijakso: Syys-joulukuu 2025

Laatija: Palvelujohtaja

Seurannan osa-alue	Havainto / tulos	Toimenpiteet	Vastuutaho	Päivitetty
Henkilöstöresurssit	Henkilöstömitoitus täytynyt valtaosin	Sijaisten rekrytointiin panostettu	Työnantaja	1.1.2026
Rajoitustoimet kaikissa yksiköissä yhteensä	-LVR: 4 -Henkilöntarkastus: 3 -Henkilönkatsastus: 5 -Aineiden ja esineiden haltuunotto: 3 - Omaisuuden ja Tilojen tarkistus: 6	Dokumentoitu asianmukaisesti, Käyty aina yhteinen purkukeskustelu työryhmissä	Yksikön vastuuhenkilöt	1.1.2026
Lasten palaute	Omaohjaaja-aikaa kaivattu enemmän	Yhteinen keskustelu työryhmissä, Kalenteroitu aikoja enemmän	Yksikön vastuuhenkilöt	1.1.2026
Lapsen kuvaaminen ja liittäminen sosiaaliseen mediaan	Epäkohta havaittu	Asiaan puuttuminen ja vakava keskustelu, haittatapahtumailmoitus, Yhteinen keskustelu, selvitys	Työnantaja	1.1.2026
Turvallisuushavainnot	Rikkoutunut kodinkone	Hankittu uusi tilalle	Työnantaja	1.1.2026
Dokumentointi	Kirjaukset ajantasaisia ja asianmukaisia	Ei toimenpiteitä	Yksikön vastuuhenkilöt	1.1.2026

4. omavalvontaohjelman julkisuus ja toimintayksiköiden liitteet

Omavalvontaohjelma on julkaistu ja luettavissa Sarastuskodin verkkosivuilla: www.sarastuskoti.fi

.....

Tämä dokumentti on päivitetty Sarastuskodin palvelujohtajan toimesta 1.1.2026.

Lisätietoja: palvelujohtaja Jarno Salovaara (jarno.salovaara@sarastuskoti.fi)

Sarastuskoti Oy
Halmepolku 6
48400 Kotka
hallinto@sarastuskoti.fi